

Gjennomføring av straff i institusjon

Strgfl. § 12. Gjennomføring av straff i institusjon

Straffen kan i særlige tilfeller helt eller delvis gjennomføres ved heldøgnsopphold i institusjon dersom oppholdet er nødvendig for å bedre domfeltes evne til å fungere sosialt og lovlydig, eller andre tungtveiende grunner taler for det. Den domfelte skal kunne holdes tilbake mot sin vilje og hentes tilbake ved unnvikelse, om nødvendig med tvang og med bistand fra offentlig myndighet. Kriminalomsorgen skal ikke beslutte slik gjennomføring hvis sikkerhetsmessige grunner taler mot det eller det er grunn til å anta at domfelte vil unndra seg gjennomføringen.

Forskriften § 3-5. Gjennomføring av straff i institusjon

Gjennomføring av straff skal som hovedregel være påbegynt i fengsel før overføring til straffegjennomføring i institusjon finner sted. Domfelte kan unntaksvis gis adgang til å gjennomføre hele straffen i institusjon dersom særlige og tungtveiende grunner tilsier det.

Opphold i institusjon skal normalt ikke strekke seg utover 12 måneder. Innvilgelse av søknad om dispensasjon fra denne regelen kan gis av nærmeste overordnede nivå dersom særlige og tungtveiende grunner tilsier det.

12.1 Formål

Straffegjennomføring etter § 12 skal gi domfelte nødvendig behandling, rehabilitering eller bidra til tilbakeføring etter lengre tids straffegjennomføring. Overføring kan være begrunnet i domfeltes helsemessige behov, rusmiddelproblematikk eller behov for tilbakeføringstiltak og sosial rehabilitering gjennom bo- og arbeidstrening.

12.2 Målgruppe

Målgruppen for straffegjennomføring i institusjon er domfelte som gjennomfører eller skal gjennomføre fengselsstraff. Subsidiær fengselsstraff etter bøter kan gjennomføres under et § 12-opphold, forutsatt at de alminnelige vilkårene er oppfylt. Det samme gjelder ved gjennomføring av subsidiær fengselsstraff etter omgjøring av betinget dom.

Forvaringsdømte kan overføres etter § 12 når vilkårene i forvaringsforskriften § 10 er oppfylt. For forvaringsdømte må retningslinjene leses i sammenheng med forvaringsforskriften. Ved eventuell motstrid skal forvaringsforskriften og tilhørende retningslinjer legges til grunn.

Innsatte i varetekt kan ikke overføres etter § 12. Innsatte kan imidlertid overføres etter § 12 dersom det foreligger beslutning om foregrepet fullbyrding av straffen, jf. straffeprosessloven § 453 og forskrift om straffegjennomføring § 4-4. I slike tilfeller skal en eventuell overføring skje i samråd med påtalemyndigheten.

Regelverket for gjennomføring av § 12 gjelder på tilsvarende måte for samtlige kandidater, med unntak av enkelte særregler for forvaringsdømte, jf. forvaringsforskriften § 10 og § 11.

12.3 Forutsetninger for straffegjennomføring i institusjon

Straffegjennomføring i institusjon er aktuelt dersom det vil kunne bidra til å forebygge ny kriminalitet, herunder i form av behandling for forhold som indirekte kan resultere i kriminalitet. Det er en forutsetning at kriminalomsorgen ikke selv har et tilbud som imøtekommer domfeltes særlige behov.

Før innvilgelse av straffegjennomføring i institusjon må det foreligge et tilsagn om plass fra vedkommende institusjon og oppholdets lengde. Domfelte må videre samtykke til nødvendig informasjonsutveksling, herunder opphevelse av taushetsplikt, mellom kriminalomsorgen og institusjonen.

Domfelte kan overføres etter § 12 når det er nødvendig for at vedkommende kan motta behandling for problemer som har vært medvirkende til kriminalitet, for eksempel alkohol- eller narkotikamisbruk, lettere psykiske problemer, tilpasningsproblemer, adferdsforstyrrelser eller lignende. Det samme gjelder når tiltak som sosial rehabilitering, bo- og arbeidstrening eller lignende er nødvendig for å forebygge ny kriminalitet.

I særlige tilfeller kan domfelte overføres til aldershjem, pleiehjem, omsorgsinstitusjon mv. når andre tungtveiende grunner taler for det. Dette kan vurderes når domfelte har et sterkt behov for pleie eller omsorg som ikke kan tilbys gjennom et ordinært sykehusopphold og hvor domfeltes fysiske eller psykiske helsetilstand er av en slik karakter at straffegjennomføring i fengsel vil representere en urimelig belastning. Tilsvarende gjelder hvor andre spesielle omstendigheter foreligger, for eksempel hvor omsorg for barn gjør det nødvendig at straffen gjennomføres i familiehjem eller hvor domfelte er svært ung og bør gjennomføre straffen i barnevernsinstitusjon eller lignende. Om grensegangen mellom §§ 12 og 13 vises det til punkt 12.6 nedenfor.

Det skal legges vekt på domfeltes behandlingsbehov, motivasjon, mulighet for å nyttiggjøre seg institusjonens tilbud og uttalelser fra aktuelle samarbeidsparter. Domfeltes alder, fysiske og psykiske helsetilstand, eventuelle misbruksmønstre, sosiale og familiære forhold mv. bør tas i betraktning.

12.4 Gjennomføring av hele straffen i institusjon

Domfelte kan gis adgang til helgjennomføring ved at hele straffen gjennomføres i institusjon. Helgjennomføring er blant annet aktuelt dersom domfelte har påbegynt et behandlingsopplegg som det av hensyn til rehabiliteringen vil være uheldig å avbryte. Helgjennomføring kan også innvilges i tilfeller hvor domfelte har fått tilsagn om behandlingsplass og straffegjennomføring i fengsel anses særlig uheldig. Domfelte kan i slike tilfeller innvilges inntil seks måneder soningsutsettelse i påvente av at behandlingen iverksettes, jf. forskrift om innkalling og utsettelse ved fullbyrding av straff § 7 om «andre vektige grunner» til utsettelse.

Ved avgjørelsen av om § 12 skal innvilges bør det ses hen til straffetidens lengde, hvor lenge vedkommende har oppholdt seg i institusjonen når søknaden fremmes og om den aktuelle institusjon kan tilby et opplegg av en varighet som tilsier at hele straffen kan gjennomføres under oppholdet.

Helgjennomføring etter § 12 skal som hovedregel ikke overstige 12 måneder. Det vises for øvrig til punkt 12.9.

12.5 Gjennomføring av deler av straffen i institusjon

Institusjonsoppholdet kan ellers gjennomføres som delgjennomføring. Dette enten i form av et midlertidig institusjonsopphold under straffegjennomføringen eller ved at den gjenstående del av straffetiden gjennomføres i institusjon som en del av et utslusningsopplegg. Overføring kan skje på ethvert hensiktsmessig tidspunkt under straffegjennomføringen, eksempelvis der en bestemt form for behandling anses egnet til å bedre innsattes evner og muligheter for å gjennomføre den resterende tid i fengsel eller ved straffegjennomføring i samfunnet.

Domfelte kan overføres til § 12 fra fengsel eller fra straffegjennomføring i samfunnet.

Domfelte som overføres direkte fra varetekt til straffegjennomføring regnes som delgjennomførere i henhold til § 12.

Delgjennomføring etter § 12 skal som hovedregel ikke overstige 12 måneder. Det vises for øvrig til punkt 12.9.

12.6 Forholdet mellom straffegjennomføringsloven § 12 og § 13

Straffegjennomføringsloven § 13 skal anvendes når domfelte innlegges i somatiske sykehus og institusjoner som er godkjent som sykehus i medhold av spesialisthelsetjenesteloven § 4-1. Straffegjennomføringsloven § 12 anvendes ved opphold i institusjoner som ikke er godkjent som sykehus, for eksempel rusbehandlingsinstitusjoner, sykehjem eller lignende.

12.7 Valg av institusjon

De enkelte institusjoner må godkjennes for bruk etter en konkret vurdering i hver enkelt sak. Ingen institusjoner kan dermed få en generell status som ”godkjent institusjon”. Ved vurderingen av om aktuell institusjonen er egnet, er det avgjørende om institusjonen kan tilby et faglig opplegg som imøtekommer domfeltes særlige behov. Institusjonens tilbud må derfor vurderes opp mot formålet med overføringen. Vurderingen foretas av den enhet som har avgjørelsesmyndighet i saken.

Det skal legges vekt på om hensynet til sikkerheten ivaretas og om institusjonens opplegg for øvrig er av en slik karakter at oppholdet kan godtas som straffegjennomføring. Den aktuelle institusjonen skal ha døgnkontinuerlig bemanning. Ordninger med hvilende nattevakt godtas. Dersom institusjonen benytter tidligere klienter som ansvarlige ledere, må det foretas en konkret sikkerhetsmessig vurdering av om overføring er forsvarlig. Det må også ses hen til formålet med straffen. I tilfeller hvor institusjonen har et behandlingsopplegg som er basert på gradvis utslusning som innebærer større selvstendighet og ansvar, kan lokalt nivå gi dispensasjon fra kravet om døgnkontinuerlig bemanning, dersom det er nødvendig av hensyn til behandlingen.

Domfelte skal være innlagt i institusjonen på døgnbasis. Dagplassering eller poliklinisk behandling kan ikke godtas.

Straffegjennomføringslovens vilkår om at domfelte må kunne holdes tilbake innebærer en hjemmel for at institusjonen kan holde domfelte tilbake i institusjonen og eventuelt bringe vedkommende tilbake ved unnvikelse. Vilkåret skal ikke forstås slik at den aktuelle institusjonen forplikter seg til å holde domfelte tilbake ved bruk av tvang. Det samme gjelder

for forvaringsforskriften § 10 fjerde ledd. Institusjonen må forplikte seg til umiddelbart å varsle kriminalomsorgen og/eller politiet ved brudd, herunder unnvikelser.

Overføring kan kun skje til institusjoner i Norge.

12.8 Tidspunktet for overføring til § 12

Overføring til institusjon kan skje på ethvert tidspunkt når det anses hensiktsmessig under straffegjennomføringen. Ved fastsettelse av tidspunktet for overføring skal det ses hen til den gjenstående straffetiden, slik at det ikke legges opp til fremskutt løslatelse, jf. § 42. Straffegjennomføring i institusjon vil ikke gi selvstendig grunnlag for fremskutt løslatelse. Dersom domfelte ikke har et helsemessig behandlings- eller omsorgsbehov, kan overføring til institusjoner hvor opplegget består av arbeids-, bo- og sosial trening skje som en utslusning mot slutten av en lengre straffegjennomføring. Helgjennomføring ved denne typen institusjoner kan unntaksvis vurderes dersom det ellers ville være svært vanskelig å få gjennomført straffen, for eksempel dersom domfelte er soningsudyktig innenfor rammene av straffegjennomføring i fengsel.

12.9 Institusjonsoppholdets lengde, jf. forskriften § 3-5 annet ledd

Straffegjennomføring i institusjon skal ha en varighet som tilsier at oppholdet får en behandlingsmessig eller rehabiliterende effekt. Kortvarige opphold i institusjon kan bare innvilges dersom domfelte vurderes å ha mulighet for å nyttiggjøre seg et slikt opphold. Dette kan for eksempel være i pleiehjem eller lignende, ved kortvarig utredning av behandlingsbehov, ved et avrusnings- eller stabiliseringsopphold i behandling sinstitusjon eller i siste fasen av en behandling. I de tilfeller hvor det er innvilget opphold på grunn av lovfestet rett til helsehjelp, for eksempel behandlingsopphold i rusinstitusjon, skal kriminalomsorgen legge til grunn at oppholdet vil ha behandlingsmessig eller rehabiliterende effekt.

Institusjonsoppholdet skal som hovedregel ikke ha varighet utover 12 måneder. Unntak kan gjøres av overordnet nivå dersom særlige og tungtveiende grunner taler for det. Overordnet nivå kan gjøre unntak fra gjennomføringstiden dersom hensynet til domfeltes behandling eller rehabilitering i særlige tilfeller tilsier et behandlingsopphold av mer enn 12 måneders varighet. Det skal blant annet legges vekt på muligheten til å kunne fullføre et på begynt opplegg og antatt lengde av gjenstående behandlingstid eller rehabiliteringsperiode. Unntak kan også gjøres blant annet dersom domfelte er sterkt behandlings- eller pleietrengende, dersom straffegjennomføring i annen gjennomføringsform vil medføre at helsetilstanden forverres og straffen ellers ville være særlig vanskelig å gjennomføre.

Ved helgjennomføring etter § 12 anses straffegjennomføringen som iverksatt på den dato som er fastsatt i innkalling til straffegjennomføring, forutsatt at domfelte møter på eller fortsatt befinner seg på institusjonen denne datoen. Dersom det er avvik mellom fastsatt innkallingsdato og dato for oppstart av behandling skal kriminalomsorgen justere tidspunkt administrativt eller vurdere soningsutsettelse. Dette gis ikke fradrag for dager domfelte har hatt opphold på institusjonen før straffen har vært iverksatt.

12.10 Sikkerhetsmessige forhold

Gjennomføring av straff i institusjon kan bare innvilges dersom det etter en konkret vurdering

anses sikkerhetsmessig forsvarlig. Opphold i institusjon skal ikke innvilges dersom det er grunn til å anta at domfelte vil begå nye straffbare handlinger, unndra seg straffegjennomføringen eller på annen måte bryte vilkårene for oppholdet. Det skal i denne sammenhengen også ses hen til domfeltes egen motivasjon for å gjennomføre straffen i institusjon. Når det gjelder § 12-opphold for domfelte med rusproblematikk må det etter omstendighetene være en viss grad av aksept når det gjelder fare for inntak av rusmidler.

Dersom domfelte er siktet for nye straffbare forhold hvor det forventes ubetinget fengselsstraff, skal søknad om gjennomføring av straff i institusjon som hovedregel avslås. Det skal legges vekt på om det nye forholdet medfører usikkerhet rundt straffegjennomføringens varighet og de sikkerhetsmessige forholdene.

Ved sikkerhetsvurderingen skal det ellers legges vekt på institusjonens regime og hvor betryggende kontrollrutinene er. Det skal ses hen til om domfelte, ut fra sakens dokumenter og den kjennskap kriminalomsorgen for øvrig har til vedkommende, vil kunne tilpasse seg de vilkår som settes og de regler som gjelder ved vedkommende institusjon.

Det vises for øvrig til retningslinjene til straffegjennomføringsloven - Alminnelige prinsipper for sikkerhetsvurdering, som får tilsvarende anvendelse ved sikkerhetsvurderingen.

12.11 Hensynet til straffens formål

Straffegjennomføring etter § 12 skal ikke innvilges dersom det vil være i strid med straffens formål og den allmenne rettsoppfatning, jf. strgjfl. § 2.

12.12 Kontroll under institusjonsoppholdet

Institusjonen kan ikke pålegges å følge straffegjennomføringslovens regler om kontroll med personer og gjenstander, undersøkelser med sikte på å avdekke bruk av rusmidler, kontakt med omverdenen mv. Før vedtak treffes skal imidlertid vedtaksorganet forvise seg om at institusjonen har forsvarlige rutiner som sikrer tilfredsstillende kontroll med domfelte under straffegjennomføringen. Hvis institusjonen ikke har tilstrekkelig betryggende rutiner for kontroll, skal søknaden avslås.

Dersom den aktuelle institusjonen tilbyr bruk av besøkshus eller –leilighet skal kriminalomsorgen før overføring av domfelte gjøre seg kjent med rutinene for bruk av dette tilbudet og vurdere om disse er tilstrekkelig betryggende i det aktuelle tilfellet. Ved behov kan det inngås avtale med institusjonen om hvorvidt, og innenfor hvilke rammer, tilbudet kan benyttes. Ved overføring av forvaringsdømte til § 12 eller dersom forholdene for øvrig tilsier det, skal det fremgå av vedtaket om overføring til § 12 hvorvidt domfelte kan benytte seg av et eventuelt tilbud om besøkshus eller –leilighet.

12.13 Forbud mot bruk av rusmidler mv.

Domfelte skal i overføringsvedtaket pålegges å avholde seg fra bruk av alle rusmidler, bedøvelsesmidler, hormonpreparater eller andre kjemiske stoffer som ikke er lovlig foreskrevet. Forbudet gjelder så lenge straffegjennomføringen pågår, uavhengig av om domfelte befinner seg på institusjonens område, gjennomfører permisjoner, deltar på fritidsaktiviteter mv. Domfelte skal forplikte seg til å opplyse om eventuell bruk av legale

legemidler som kan ha innvirkning på prøveresultatene og fremlegge relevant dokumentasjon.

12.14 Kontakt med institusjonen

Kriminalomsorgen skal holde jevnlig kontakt med institusjonen og ved behov, minimum én gang pr. måned, innhente institusjonens uttalelse om domfeltes situasjon og status i gjennomføringen. Muntlige statusrapporter skal dokumenteres i Kompis eller DocuLive. Skriftlig dokumentasjon som mottas fra institusjonene skal lagres i DocuLive. Institusjonen må akseptere at kriminalomsorgen kan komme på anmeldte og uanmeldte besøk.

12.15 Permisjoner og fravær fra institusjonen

Som permisjoner fra § 12 regnes enhver utgang uten følge av ansatte. Før innvilgelse av både hel- og delgjennomføring, skal kriminalomsorgen ta stilling til om den enkelte domfelte kan gis anledning til å følge institusjonens permisjonspraksis under straffegjennomføringen. Den enkelte straffegjennomføringen, samt praksis og rutiner ved den aktuelle institusjonen må vurderes konkret. Utgangspunktet er at institusjonens permisjonspraksis gjelder også overfor domfelte.

Kriminalomsorgen kan ikke instruere institusjonene til å følge en gitt permisjonspraksis. Dersom institusjonens permisjonspraksis anses som betenkelig eller utilrådelig for den aktuelle domfelte, og institusjonen heller ikke velger å følge kriminalomsorgens regelverk, må søknaden avslås.

Det skal klart fremgå av vedtaket om innvilgelse av § 12 om kriminalomsorgens eller institusjonens regelverk for permisjoner skal legges til grunn.

I alle tilfeller gjelder imidlertid at permisjon til utlandet, herunder de nordiske land, ikke godtas. Etter en særlig grundig sikkerhetsvurdering kan imidlertid den enhet hvor domfelte er registrert for straffegjennomføring innvilge velferdspermisjon til utlandet dersom det foreligger spesielt tungtveiende velferdsgrunner. Det tillates ikke at domfelte deltar på utenlandsopphold i regi av institusjonen mens straffegjennomføringen pågår.

Institusjonen skal i alle tilfeller dokumentere tidspunktene for permisjoner. Kriminalomsorgen skal ved forespørsel få opplyst om domfelte befinner seg på institusjonen på et gitt tidspunkt eller om vedkommende befant seg på permisjon på et nærmere angitt tidspunkt tidligere under straffegjennomføringen.

12.16 Permisjoner dersom domfelte tillates å følge institusjonens permisjonspraksis

Dersom kriminalomsorgen tillater at domfelte kan følge institusjonens permisjonspraksis under § 12-oppholdet, vil permisjonstidspunkt, samt hyppighet og lengde av permisjonene bestemmes av institusjonen. Straffegjennomføringslovens regler om permisjoner vil derfor ikke være styrende for innvilgelse av permisjoner.

Dette innebærer at domfelte ved helgjennomføring i prinsippet vil kunne innvilges permisjoner fra straffegjennomføringens første dag. Flere hensyn taler for at en domfelt som allerede er i et behandlingsopplegg ved en institusjon, og allerede følger en bestemt permisjonspraksis, kan fortsette med dette under helgjennomføring etter § 12. Dersom

domfelte gis tillatelse til å følge institusjonens permisjonspraksis vil domfelte ved delgjennomføring kunne få permisjon på tross av at permisjonstid, eventuelt fremskutt permisjonstid, ikke er oppnådd.

12.17 Permisjoner etter kriminalomsorgens regelverk

Dersom kriminalomsorgens regelverk skal regulere permisjonspraksis, skal det fremgå av vedtaket at dette er en forutsetning for innvilgelse. Det er i så fall straffegjennomføringsloven med underliggende regelverk, herunder regler om permisjonstid og permisjonskvote, som gjelder.

Kriminalomsorgen fatter vedtak om en bestemt permisjonskvote, bruk av vilkår etter § 36 og eventuelt fremskutt permisjonstid, forut for at oppholdet påbegynnes. I disse tilfellene fatter kriminalomsorgen også vedtak om eventuelle velferdspermisjoner. Nærmere avgjørelser om avvikling av den enkelte permisjonen tas av institusjonen. Dersom det er nødvendig å fastsette nærmere bestemte vilkår for permisjonene, skal dette fastsettes i kriminalomsorgens vedtak om innvilgelse av § 12.

I disse tilfellene skal domfelte som hovedregel ikke innvilges en årlig permisjonskvote utover 30 døgn. Innsatte kan ved avvikling av ordinær permisjon få innvilget tillegg i permisjonstiden for nødvendig reisetid. Permisjonskvoten kan etter en konkret vurdering økes dersom særlige grunner tilsier det, men ikke utover 50 døgn.

I tillegg til den ordinære permisjonskvoten kan domfelte ved behov innvilges

korttidspermisjon, dersom dette er en del av opplegget ved den aktuelle institusjonen.

Det kan i disse tilfellene innvilges en kvote på inntil 10 timer korttidspermisjon, inkludert reisetid, pr. uke. Hver enkelt korttidspermisjon bør normalt ikke overstige 5 timer. Unntaksvis kan innsatte imidlertid innvilges korttidspermisjon med varighet av inntil 7 timer, medregnet reisetid, dersom formålet med permisjonen ikke ellers kan oppnås grunnet lang reisevei.

Kvoten på inntil 10 timer korttidspermisjon pr. uke kan ikke økes. Ubenyttet tid av korttidspermisjon kan ikke overføres til påfølgende uker.

Dersom kriminalomsorgens permisjonsregler skal legges til grunn må domfelte ha oppnådd permisjonstid før gjennomføring av første permisjon. Dette gjelder med mindre det foreligger "særlige og tungtveiende grunner" til å innvilge fremskutt permisjonstid, jf. forskriften § 3-31. Begrunnelsen for innvilgelse av fremskutt permisjonstid må knyttes til domfeltes spesielle behov. Dette følger også av forskriftens ordlyd som signaliserer at fremskutt permisjonstid "unntaksvis" kan innvilges. Bestemmelsen om fremskutt permisjonstid kan derfor ikke benyttes generelt for alle § 12-opphold. Behandling i institusjon er i seg selv ikke tilstrekkelig til at vilkårene for fremskutt permisjonstid er oppfylt. Omstendigheter knyttet til behandlingen kan likevel, etter en individuell vurdering, tilsi at vilkårene for fremskutt permisjonstid er oppfylt.

Ved helgjennomføring hvor kriminalomsorgens permisjonsregler skal legges til grunn bør det vurderes om det kan innvilges fremskutt permisjonstid. Dette gjelder når domfelte allerede oppholder seg i institusjonen og gjennomfører permisjoner ved påbegynnelse av straffegjennomføringen og det antas at straffegjennomføringen vil være gjennomført før institusjonsoppholdet er over. Det foretas en individuell vurdering av om vilkårene for fremskutt permisjonstid er oppfylt, jf. forskriften § 3-31. Hensynet til å kunne videreføre et uavbrutt behandlingsopplegg hvor også permisjoner inngår, vil kunne anses som en særlig og tungtveiende grunn, sett i sammenheng med formålet bak institusjonsoppholdet.

Ved delgjennomføring er det av betydning at domfelte ikke allerede i et behandlingsforløp hvor permisjoner tidligere har vært en del av det faglige opplegget. Hensynet til å opprettholde et allerede påbegynt behandlingsforløp er derfor ikke til stede og kan i disse tilfellene ikke tilsi at vilkårene for fremskutt permisjonstid er oppfylt.

12.17.1 Særlig om permisjoner for forvaringsdømte

Overfor forvaringsdømte som innvilges § 12 skal alltid kriminalomsorgens permisjonsregelverk, herunder særreglene i forvaringsforskriften § 11 legges til grunn. Regionalt nivå skal ved innvilgelse av overføring etter § 12 utarbeide en permisjonsplan for den forvaringsdømte. Planen anses ikke som rettslig bindende, men skal som utgangspunkt være styrende for permisjonspraksis under oppholdet i institusjonen. Planen bør utarbeides etter innstilling fra lokalt nivå og i samråd med den aktuelle § 12-institusjonen. I de tilfeller hvor domfelte er idømt forvaring skal kriminalomsorgen og institusjonen ha en særlig tett dialog underveis i institusjonsoppholdet, herunder om avvikling av permisjoner.

12.18 Særlig om varsling av fornærmede og etterlatte

Den aktuelle enheten skal i overføringsvedtaket ta stilling til hvilke regler som skal gjelde for permisjonspraksis, samt om eventuelle fornærmede og etterlatte skal varsles om utganger under oppholdet, jf. § 36 tredje ledd. Dersom vilkårene for varsling er oppfylt, skal institusjonen orientere kriminalomsorgen i god tid forut for den enkelte utgangen, eventuelt ved beslutning om regelmessige utganger. Kriminalomsorgen skal varsle eventuelle fornærmede og etterlatte om at domfelte skal ha utgang under straffegjennomføring, eventuelt løslates. Varslingen må praktiseres i samsvar med taushetsplikten, forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1, slik at det ikke opplyses om at domfelte gjennomfører straff etter § 12. I de tilfeller hvor det er aktuelt skal det fremgå av vedtaket om innvilgelse av straffegjennomføring i institusjon at det er besluttet varsling.

12.19 Sysselsetting under institusjonsoppholdet

Kriminalomsorgen skal forsikre seg om at eventuell sysselsetting, herunder arbeidsplassering eller skolegang som ledd i et behandlingsopplegg er sikkerhetsmessig forsvarlig. Det skal ikke godkjennes en form for sysselsetting eller sysselsettingssted som anses for nært knyttet til den virksomhet hvor det straffbare forholdet ble begått.

Dersom domfelte uten norsk statsborgerskap skal utføre arbeid under straffegjennomføring i medhold av straffegjennomføringsloven § 12, skal kriminalomsorgen undersøke om vedkommende har gyldig oppholdstillatelse for arbeid.

Kriminalomsorgen skal informere institusjonen om de ovenfor nevnte betingelser.

12.20 Brudd på vilkår og forutsetninger

Før det treffes vedtak om straffegjennomføring i institusjon, skal domfelte skriftlig samtykke i at institusjonen gjør kriminalomsorgen kjent med eventuelle brudd på vilkårene for institusjonsoppholdet. Kriminalomsorgen skal på forhånd forsikre seg om at institusjonen underretter om forhold som kan innebære brudd etter straffegjennomføringsloven.

Kriminalomsorgen skal, ved jevnlig kontakt med institusjonen, forvise seg om at domfelte er

i institusjonen og at reglene følges.

Det skal ikke ilegges reaksjon på brudd etter § 40 når domfelte gjennomfører straff i institusjon i medhold av straffegjennomføringsloven § 12. Ved brudd skal det vurderes om domfelte bør overføres til fengsel, eventuelt annen gjennomføringsform, jf. § 14. Dersom institusjonen mener at domfelte ikke må skrives ut som følge av vilkårsbruddet, skal kriminalomsorgen på selvstendig grunnlag vurdere om § 12-oppholdet bør videreføres. Dersom domfelte forsettlig unndrar seg straffegjennomføringen, gjelder retningslinjene til strgjfl. § 40 *Særlig om unndragelse av straffegjennomføringen. Straff eller reaksjon.*

12.21 Opphør av institusjonsoppholdet

Kriminalomsorgen skal forsikre seg om at institusjonen gir varsel om eventuell utskrivning i rimelig tid og at domfelte ikke utskrives fra institusjonen uten at det er truffet vedtak om overføring annen straffegjennomføringsform.

Dersom vilkårene er oppfylt, kan domfelte innvilges prøveløslatelse eventuelt løslatelse etter endt straffegjennomføring direkte fra institusjonen, jf. straffegjennomføringsloven § 42. Dersom grunnlaget for § 12-oppholdet opphører før straffegjennomføringen avsluttes, skal domfelte overføres til fengsel eller eventuelt annen straffegjennomføringsform. Dersom vilkårene for øvrig foreligger, kan domfelte overføres til mindre restriktiv gjennomføringsform, overgangsbolig eller til straffegjennomføring utenfor fengsel, jf. straffegjennomføringsloven §§ 15 og 16.

Dersom grunnlaget for § 12-oppholdet opphører før straffegjennomføringen avsluttes, vil straffegjennomføringslovens regler om permisjoner gjelde fra tidspunktet for overføringen. Dersom permisjonstid ikke er oppnådd i disse tilfellene, vil situasjonen etter en konkret vurdering kunne utgjøre grunnlag for å innvilge fremskutt permisjonstid etter overføringen, jf. forskriften § 3-31.

12.22 Dagpenger, jf. strgjfl. § 19

Domfelte som gjennomfører straff i medhold av § 12 innvilges dagpenger etter ordinær dagpengesats i kriminalomsorgen, etter straffegjennomføringsloven § 19. Dette gjelder uavhengig av begrensningene i forskriften § 3-13. Dagpenger ved § 12 utbetales for alle 7 dager pr. uke. Den enhet domfelte overføres fra er ansvarlig for utbetaling av dagpengene.

12.23 Finansiering

Dersom institusjonsoppholdet skal vare utover tidspunktet for forventet løslatelse, skal kriminalomsorgen før innvilgelse av søknad forsøke å sikre at annen offentlig myndighet finansierer resten av oppholdet. Kriminalomsorgen skal ikke bidra med finansiering utover tidspunktet for forventet løslatelse.

Privat finansiering av hele eller deler av institusjonsoppholdet kan ikke godtas, heller ikke hvis tilskuddet gis i form av avlønning av domfelte som tilsatt i vedkommende institusjon. Finansiering fra andre private aktører (pårørende, arbeidsgiver eller lignende) godtas heller ikke.

12.24 Manglende oppmøte til straffegjennomføring etter 12

Dersom domfelte som er innvilget helgjennomføring etter § 12 unnlater å møte til straffegjennomføring, behandles situasjonen etter forskrift om innkalling og utsettelse ved fullbyrding av straff § 4. Straffegjennomføringsloven § 40 syvende ledd jf. straffeprosessloven § 461 gjelder tilsvarende ved § 12-opphold.

12.25 Særlig om saksforberedelsen

Domfelte skal registreres for straffegjennomføring ved det aktuelle fengsel eller friomsorgskontor hvor ved kommende er innkalt eller gjennomfører straff.

Domfelte skal møte kriminalomsorgen for kontroll av identitet før straffegjennomføringen iverksettes. Møtet kan finne sted ved et fengsel eller friomsorgskontor, ved at domfelte møter kriminalomsorgen på institusjonen eller eventuelt annet egnet sted. Det er også anledning til å avtale at kontroll av identitet foretas av lokalt politi uten at kriminalomsorgen er til stede.

Dersom det anses hensiktsmessig på grunn av reiseavstand eller andre praktiske forhold kan det avtales et samarbeid om gjennomføring av praktiske oppgaver mellom ulike enheter i kriminalomsorgen.

Det må i saksforberedelsen dokumenteres at det foreligger et tilsagn om plass fra vedkommende institusjon og det må gjøres en vurdering av oppholdets antatte varighet. Kriminalomsorgen skal på selvstendig grunnlag avgjøre om vilkårene for overføring foreligger og om institusjonens opplegg er sikkerhetsmessig forsvarlig i det konkrete tilfellet. I tilfeller hvor domfelte allerede har påbegynt oppholdet ved den aktuelle institusjonen skal kriminalomsorgen forvise seg om at domfelte fortsatt er i institusjonen når søknaden avgjøres. Har domfelte forlatt stedet, skal søknaden avslås.

Er tilbudet ved institusjonen bortfalt, skal søknaden avslås.

12.26 Avgjørelseskompetanse

Søknad om helgjennomføring etter § 12 behandles av nærmere bestemte enheter i kriminalomsorgen. Søknad om delgjennomføring etter § 12 behandles av den enhet hvor domfelte er registrert for straffegjennomføring. Den enhet hvor domfelte er registrert for straffegjennomføring håndterer også spørsmål om brudd og øvrige spørsmål som oppstår under straffegjennomføringen.

Dersom domfelte er dømt til fengselsstraff i mer enn 10 år, kan overføring etter § 12 kun besluttes av overordnet nivå. Dette gjelder med mindre domfelte er overført til lavere sikkerhetsnivå etter beslutning fra regionalt nivå eller Kriminalomsorgsdirektoratet, jf. forskrift om straffegjennomføring § 2-1. Lokalt nivå kan avslå søknader i saker hvor domfelte er idømt mer enn 10 år fengselsstraff eller forvaring. Kun overordnet nivå kan treffe vedtak om overføring av forvaringsdømte til § 12, jf. forskriften § 2-1 første ledd.

12.27 Forholdet til andre reguleringer av § 12, rundskriv mv.

Retningslinjene erstatter retningslinjer av 27. oktober 2008 om gjennomføring av straff i

institusjon, samt rundskrivene KDI 7/2014 og KDI 7/2015. Rundskriv 5/2014
Permisjonspraksis v. bruk av Frelsesarmeens rusomsorg, Elevator, gjelder
inntil annet blir bestemt.